

MUTLULUK NASIL BİR ŞEY?

Tandoğan ENGİN*

Bu yazıda meslek hayatımda önemli bir bölüm oluşturan Guleman krom yatakları bölgesinde MTA, Maden Etüt Dairesi Başkanlığı bünyesinde yaptığımız etüt ve arama çalışmalarından bir bölümünü aktarmaya çalışacağım. Bu teknik bir yazı olmayıp daha çok nostaljik anı yazısıdır.

MTA kurulduğu 1935 yılından 1971 yılına kadar olan dönemde Ofiyolit grubu kayalar ve bu grup kayaların ultrabazik kesimi içinde yer alan kromitit yataklarının etüt ve arama çalışmalarını daha çok teknik gezi, diploma ve doktora tezi çalışmaları ve müstakil çalışmalar olarak yapmıştır. Bu çalışmalar arasında Dr.S. Alpan'ın Üçköprü (Köyceğiz) deki, Dr. Van der Kaaden'in Üçköprü krom etüdü, Prof. Herman Borchert'in, Prof. Helke'nin Guleman krom etütleri Prof. M. Aslaner'in Kızıldağ (Hatay), Prof. Y.Tatar'ın Marmaris yöresi peridotit etüdü şu anda aklıma takılanlardan bazılarıdır.

Krom yatakları Türkiye madenciliğinin önemli bir çalışma alanı ve maden ekonomisinin de önemli bir kalemini oluşturmaktadır. 1971 senesinde MTA, Maden Etüt Dairesinde ilk kez Krom, Nikel, Kobalt Krom Servis Şefliği oluşturulmuştur. Bu Şefliğin kurulmasıyla birlikte bir program çerçevesinde ülke genelinde daha önce yapılmış olan konu ile ilgili çalışmaların derlenip değerlendirilmesi sonrasında, prospeksiyon, detay etüt, sondajlı, galerili arama çalışmaları planlanmış ve yapılmıştır.

Servisin ismi her ne kadar Kobalt'ı içeriyorsa da kobalta yönelik anlamlı bir çalışma yapılmamıştır.

1970 li yıllarda Kamu İktisadi Kuruluşlarının ve Bağlı kuruluşların bütçeleri Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından incelenip onaylandıktan sonra kabul ediliyordu.

1976 senesinde DPT Etibank'ın Guleman'daki (Alacakaya) krom etüt ve arama çalışmalarının bütçesinin MTA, Maden Etüt Dairesi tarafından kullanılması kararını aldı. Buna göre MTA'nın Guleman'da

yapacağı etüt ve arama çalışmalarının bütçesi Etibank'ın bütçesinden karşılanacaktı. MTA'nın olanakları dışında olan ve MTA çalışmaları sonucunda önerilen arama galerilerinin sürülmesi, bazı sondajların yapılması gibi işler de ya Etibank tarafından yapılacak veya Etibank tarafından ihale edilerek yükleniciler aracılığıyla yaptırılacak, yapılması önerilen sondaj ve galerilerin teknik takibi, kontrolü MTA elemanlarınca yapılacaktı.

Etibank'tan jeoloji Yüksek Mühendisi Dr. Ferit Toktaş ile Maden Yüksek Mühendisi İbrahim Şenfilo biz MTA çalışanları ile Etibank Maden Aramalar Dairesi arasında koordinasyonu sağlıyorlardı. Çalışmalarımız süresince Toktaş ve Şenfilo ile çok uyumlu çalıştığımızı belirtmek isterim.

MTA'nın önerileri doğrultusunda yükleniciler aracılığı ile açılacak galeriler için Etibank'ın bir ihale ilanı gazete kupürünün fotoğrafı aşağıda verilmektedir.

Guleman'da ofiyolit grubu kayalar 200 km² kadar bir alan kaplamaktadır. İlk jeoloji etütleri 1976 yazında ultrabazik kesimde daha çok da kromitit oluşuklarının yoğun olarak bulunduğu 60 km² lik bir alanda 1/5000 ölçekli yüzey jeoloji etüdünün ve galerilerin 1/500 ölçekli yer altı jeoloji etütlerinin yapılması şeklinde başladı.

Bu etütte ilk başlangıçta jeoloji mühendisleri Tandoğan Engin, Yücel Sümer, Mehmet Balcı, Bayazıt Erdem, Harun Durak, Nihat Pınar, Yusuf Seçer, Faruk Ortalan, Mahir İzmir, Sadık Açı, İbrahim Koç, Enver Deveciler görev aldılar. Daha sonraki aşamalarda Enver Deveciler, Harun Durak, Nihat Pınar, Sadık Açı, Mahir İzmir, Bayazıt Erdem, İbrahim Koç, Yusuf Seçer, Faruk Ortalan başka krom arama projelerinde görev almak üzere Guleman projesinden ayrıldılar. 1977 yılında Yusuf Ziya Özkan, 1978 yılında da Tekin Arıkal projeye katıldılar. Tandoğan Engin, Mehmet Balcı, Yusuf Ziya Özkan, Yücel Sümer, Tekin Arıkal projenin sürekli elemanları olarak çalışmayı sürdürdüler.

Guleman projesi bir ölçüde de jeoloji mühendisleri için eğitim projesi şeklinde idi, bu bağlamda MTA elemanlarına ilave

*Jeoloji Yüksek Mühendisi, Beril Sitesi, 2494 Sokak, No:56, Ümitköy, Ankara.

İ L A N
ETİBANK GENEL
MÜDÜRLÜĞÜNDEN
4700 m. MADEN ARAMA GALERİSİ
AÇTIRILACAKTIR

İŞYERİ: Elâzığ İli Maden İlçesine bağlı ALA-
CAKAYA (Guleman) köyü civarındaki "ETİBANK
ŞARK KROMLARI İŞLETMESİ MÜESSESESİ
KROM SAHALARI"

İŞİN SAHİBİ ve İHALE YERİ: ETİBANK
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ Cihan Sok. No: 2 Sıhıye/
ANKARA

İHALE TARİHİ: 9 Mayıs 1977 Pazartesi saat
14.00

İŞİN MAHIYETİ: Uzunlukları 100 ilâ 500 m.
arasında değişen taş veya cevher içinde sürülecek 19
muhtelif galeri; aşağıda toplam uzunlukları ve geçici
teminatları belirtilen 6 grup halinde ihale edilecek-
tir.

I. GRUP GALERİ 570 m. olup GEÇİCİ 35.000 TL.			
TEMİNATI			
II.	" "	1175 "	65.000 TL.
III.	" "	1025 "	55.000 TL.
IV.	" "	610 "	35.000 TL.
V.	" "	740 "	40.000 TL.
VI.	" "	580 "	35.000 TL.
4700 metre			265.000 TL.

Talipler, bu galeri gruplarından birine birkaçına
veya tamamına talep olabirler.

MÜRACAAT: İştirak Belgesi almak üzere
taliplerin, teklif alma şartnamesinin 5. maddesinde
belirtilen belgeler ile

15 Nisan 1977 Cuma günü saat 17.00'ye kadar
"Etibank Genel Müdürlüğüne" müracaat etme-
leri gereklidir. Bu tarihten sonra veya telgrafla
yapılacak müracaatlar kabul edilmez.

BİLGİ ve DÖKÜMAN: Talipler, teklif alma
dosyası ile gerekli bilgiyi:

- 1) İş yerindeki "ETİBANK - ŞARK KROMLA-
RI İŞLETMESİ MÜESSESE MÜDÜRLÜĞÜ" ile
- 2) Ankara da "İstanbul yolunun 9'uncu Km. sin-
deki" ETİBANK - MADEN ARAMALAR DAİ-
RESİ BAŞKANLIĞINDAN temin edebilirler.

İŞTİRAK BELGESİ: İhaleye girebilmek için
iştirak belgesi almak şart olup, yeterli görülülere
bu belge Etibank Maden Aramalar Dairesi Başkan-
lığınca 2 Mayıs 1977 tarihinden itibaren verilecektir.

TEKLİF VERME: İştirak Belgesi verilen
talipler tekliflerini; ihale günü saat 12.00'ye kadar
"Etibank Genel Müdürlüğü Muhaberat Servisine"
vermiş olmaları şarttır, postada vaki gecikmeler
dikkate alınmaz.

BANKAMIZ 2490 SAYILI KANUNA TABİ
DEĞİLDİR.

Basın: 13616 - 4988

olarak Etibank Aramalar Dairesinden 3 jeoloji mühendisi, MTA'dan ve Etibank'tan stajyer öğrenciler (ve bazı yabancı uyruklu öğrenciler) de zaman zaman Gulemam çalışmalarının içinde yer aldılar.

Başlangıçta 1/5000 ölçekli jeoloji etüdü için etüt sahası jeoloji ve coğrafi özellikler dikkate alınarak Rut-Taşlıtepe (Sori bölgesi),

Kef-Kapın, Gölalan, Pütyan olarak kısımlara ayrıldı ve bu kesimlerde çalışacak arkadaşlar belirlendi.

Kamp yeri sahanın içinde bulunan geçmişte şantiye olarak kullanılmış olan bir bina idi. Evli olan arkadaşlar Etibank'ın Guleman'daki misafirhanesinde kalıyorlardı. Her iki kamp yeri de çalışma bölgelerine çok yakın olduğundan bir anlamda kamptan dışarı çıkılınca çalışma sahasına girilmiş olunuyordu.

Etibank'ın elinde Harita Genel Komutanlığınca yapılmış ayrıntılı 1/5000 ölçekli topoğrafya haritaları bulunmaktaydı. Jeoloji etütlerinde bu haritalar kullanıldı.

Kalabalık bir gruptuk, çalışmalar süresince akşamları yemekten sonra yemek ve toplantı salonu olarak kullandığımız mekânda günlük yapılmış olan çalışmalar harita üzerinde çini mürekkebi ile kalıcı hale getiriliyor, bulgular aktarılıyor ve tartışılıyordu. Herkes diğer grupların çalışmaları ve bulguları konusunda bilgi sahibi oluyor, mücavir sahalardaki bulgular deneştiriliyor bir sonraki günün programı belirleniyordu.

Mevsim sonunda 1/5000 ölçekli jeoloji haritasının ve yer altı jeoloji haritalarının yapılabilmış olan kısımları ile ilgili değerlendirmelerin yapılması sonrasında sahada potansiyel vadeden kesimlerin 1/1000 ölçekli maden jeoloji etütlerinin ve yapılmamış-tamamlanmamış olan yer altı jeoloji etütlerinin yapılması planlandı. Aslında proje sahası içinde açılan arama ve işletme-üretim galerilerinin jeoloji haritalarının yapılması proje süresi boyunca devam etti.

Çalışmaların yapıldığı tarihlerde hassas GPS cihazları bulunmamakta idi, 1/1000 ölçekli maden jeoloji etütlerinin gerekli ayrıntıda ve hassalıkta yapılabilmesi için bu haritaların plançete kullanılarak yapılması planlandı ve uygulandı. Yer altı jeoloji etüdü çalışmalarında da plançetenin girebileceği kesimlerde galerilerin gidişi de yine çoğunlukla plançete kullanılarak belirlendi ve jeoloji haritaları yapıldı.

1/1000 ölçekli yüzey ve 1/500 ölçekli yer altı jeoloji haritalarının deneştirilmesi sonucunda sondajlı ve galerili arama yapılması gereken kesimler belirlendi arama galerilerinin

sürülmesi, yüzeyden ve yer altından yapılması gereken sondajlar planlandı. Galerilerin sürülmesi ve bazı sondajlar yükleniciler aracılığıyla, yer altı sondajlarının bir bölümü ise MTA'nın elektrikli yer altı sondaj makineleri ile yapıldı.

Yükleniciler aracılığıyla yapılmasına karar verilen galerilerin ve sondajların ihale ve işyeri teslimlerinin yapılmasında ve diğer bazı aksaklıklar nedeniyle bazı gecikmeler olduğundan çalışmalar planlanandan daha uzun zaman aldı.

1976-1982 yılları arasındaki dönem oldukça yoğun bir çalışma dönemi oldu. Sondajlar ve galeri açma çalışmaları 3 vardiya olarak devam ediyor alınan sonuçlar günü gününe, anında tartışılıyor, değerlendiriliyor ve bir sonraki adım kararlaştırılıp uygulamaya konuluyordu. Çalışan arkadaşlarımızın hepsi sorunu içlerinde yaşıyor, karşılaşılan olumsuzluklara üzülüyor, olumlu gelişmeler hepimizi sevindiriyordu. 3 vardiya olarak sürdürülen sondaj ve galerili arama çalışmalarında, çoğu kez o kesimde çalışan jeoloji mühendisinin/jeoloji mühendislerinin gecenin geç saatlerinde veya sabahın erken saatlerinde söz konusu lokasyona gidip yapılacak yeni sondajın yönünü ve açısını, galerilerde ulaşılan yerdeki duruma göre ne yapılması gerektiğine karar verip yönlendirme durumu çokça yaşanan durumlardandı. Bu durum arkadaşlarımız arasında hiç yılgınlık yaratmamıştır.

Kış mevsiminde saha ekibi Ankara'ya merkeze dönmüş ve değerlendirme, rapor hazırlama çalışmalarına koyulmuşsa da sondaj ve galeri açma çalışmaları devam ettiğinden sondajların kayıtlarının tutulup loglarının hazırlanması, açılan galerilerin yer altı jeoloji haritalarını yapılması için projede görev alan arkadaşlar 15 er günlük sürelerle nöbetleşe olarak Guleman'gidiyor, gerekli çalışmaları yapıyor merkezdeki proje elemanlarını bilgilendiriyordu.

O tarihlerde cep telefonları olmadığından ve hatta normal telefonlarda pek sağlıklı çalışmadığından arazi kampları ile haberleşmeler daha çok telgraf ve bölgeler aracılığıyla yapıyordu. Bölge merkezlerinde ve Ankara'da da MTA'da Sondaj Dairesinde telsiz telefon sistemi bulunmaktaydı. Bölgeler, MTA merkezle telsiz telefon aracılığıyla bağlantı kuruyor ve bölge sınırları içindeki çalışmalarla ilgili olarak arazi kamplarından gelen bilgiler telgraf ve telsiz

haberleşmeleri yoluyla Ankara'ya aktarılıyordu.

Arazi mevsimi sonunda Ankara'ya döndüğümüzde Guleman'daki çalışmalarla ilgili bölgeden gelen bilgileri merakla bekliyor, gelen bilgileri değerlendiriyor ve yapılması gerekenlerle ilgili olarak arazideki arkadaşlara talimat aktarıyorduk.

Guleman'da Batı Kef-Doğu Kef-Kapın kesiminde jeoloji etütlerini çoğunlukla Yücel Sümer ve ben birlikte yapmıştık, Yusuf Ziya Özkan da bazı aşamalarda çalışmalara katılmıştı. Kapın kesiminde oluşturduğumuz modele göre potansiyel vadeden ve fakat mevcut durumda yer altı sondajlarıyla ulaşılamayacak bir kesimde var olabileceğini değerlendirdiğimiz kromitit potansiyeline yönelik olarak yüzeyden riskli bir lokasyondan sondaj yapılmasına karar verdik.

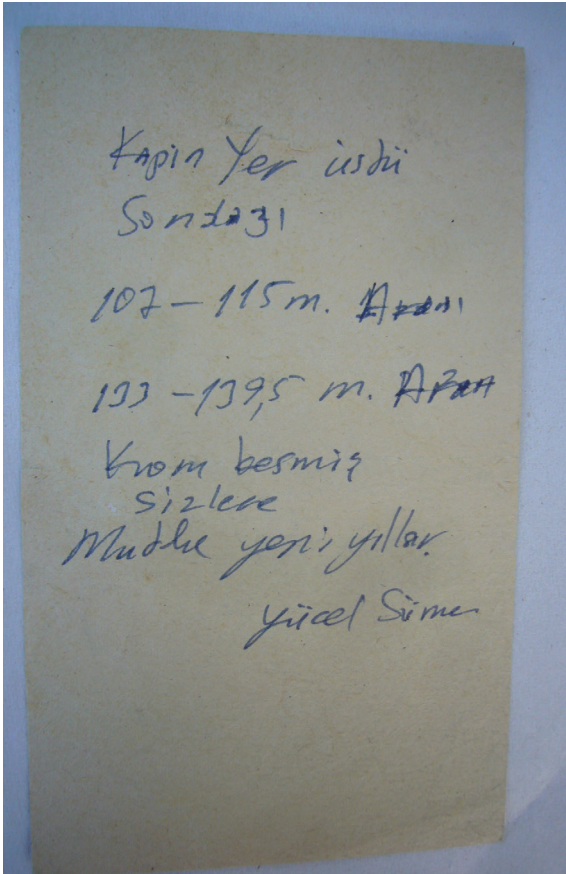
O dönemlerde senelik izinlerimizi yaz döneminde kullanamıyor daha sonra lazım olur diye izinleri sonraki bir zamana erteliyordum. Yıl sonu geldiğinde de iznimiz yanmasın, bir anlamda kullanılsın diye izin kullanıyordum. Sanırım 1979 yılı veya 1980 yılı sonunda Guleman'da sondajlı ve galerili arama çalışmaları devam ederken ben yıl sonunda iznim yanmasın diye izne ayrıldım. Ayrıldım ama aklım diğer çalışmaların yanı sıra Kapın de yapılması planlanmış olan sondajda idi. O tarihlerde Ankara'da Yukarı Ayrancı'da oturuyorduk. Yılbaşından iki gün önce alışveriş yapmak için evden ayrıldığımız bir günün akşamında eve döndüğümüzde kapıya sıkıştırılmış olan aşağıdaki notu buldum. Notta Kapın'deki yer üstü sondajının 107-115 m ve 133-139.5 metreler arasında iki masif kromitit zonu kestiğini bildirdiyordu. Bu derinlikler bizim cevher kesmesini beklediğimiz metreler civarı idi. Çok sevinmiş, mutlu olmuştum.

Kıymetli çalışma arkadaşım Yücel Sümer o tarihlerde Ankara'da Keçiören'de oturuyordu. Onun evinde ve de bizim evde telefon yoktu. Zaten o tarihlerde Ankara'da evlerde telefon bulunması büyük bir ayrıcalık idi. Benim konuyu ne kadar çok merak ettiğimi bildiğinden sevincini benimle paylaşmak için araziden gelen bilgiyi akşam eve gitmeden bize uğrayıp haber vermek istemiş, bizi evde bulamadığı içinde yukarıdaki notu yazıp kapıya sıkıştırmıştı. Yaptığımız hassas çalışmada beklediğimiz sonucu almıştık. Artık o akşam ister istemez kesilen kromititlerle ilgili kafamda 3 boyutlu projeksiyonlar, modeller

oluşturuyor daha sonraki arama çalışmaları için planlanmış olan sondajlarla ilgili değerlendirmeler yapıyordum.

Ertesi gün şehre indiğimde rastladığım tanıdıklarla birkaç hoşbeşten sonra müjde verircesine hemen Kapin sondajının sonucunu söylüyordum ama karşı taraftan görmek istediğim sevinci göremiyor 'ha öylemi, iyi' şeklinde kuru cevaplar alıyor, üzülüyordum! Ama ben mutluydum. **Çalışma hayatında mutluluk işte böyle bir şeydi.** Bu küçük kağıt parçası beni çok mutlu etmişti. O yılbaşı benim geçirdiğim en mutlu yılbaşlarından biri olmuştu diyebilirim.

Kapin yöresinde yaptığımız aramalar sonucunda hatırladığım kadarıyla 700.000 ton kadar ilave kromitit potansiyeli saptamıştık.

Öte yandan Batı Kef kesiminde daha önce yapılmış çalışmalara ek olarak galerilerin yer altı jeoloji haritalarını yapmış daha sonra bu kesimde yapılan açık işletme çalışmaları için sağlıklı veriler derlemiştik.

Doğu Kef kesiminde de yaptığımız çalışmalarda yatak modeli oluşturmuş sondajlı ve galerili

arama çalışmaları sonucunda 450 bin ton kadar bir kromitit potansiyeli belirlemiştik. Doğu Kef kromitit yatağı Kef fayı olarak isimlendirdiğimiz bir fay zonunun içinde yer alıyordu. Oluşturulan modele göre fay zonuna yerleşmiş olan bu 450 bin ton potansiyel içeren kromitit kütlelerinin koparılıp geldiği asıl kaynağa yönelik arama yapılması da gerekiyordu. Mevsim sonunda elimizde bu potansiyele yönelik arama çalışması yapacak pek bir olanak yoktu. Elektrikli sondaj makinelerinin kapasitesi hatırladığım kadarıyla 100 m idi. O potansiyelin varlığını denemeden sahadan ayrılmayı pek kabullenemedik ve yer altı sondajının kapasitesini zorlayarak galeri içinden bir sondaj yapmaya karar verdik ve sondaj yapıldı. Hatırladığım kadarıyla sondaj 120 m civarında, 1 m kalınlıkta bir kromitit zonu kesti. Bu zon bizim beklediğimizden ince idi ama en azından orada kromitit varlığının belirtisiydi. Oluşturulan modele göre o potansiyeli aramaya yönelik yeni arama çalışmaları önerdik ve mevsim sonu olduğundan sahadan ayrıldık.

Guleman'da sondajlı ve galerili arama çalışmaları belirli bir aşamaya ulaştıktan sonra MTA ekibi Guleman da işletmede çalışan jeoloji mühendisi gibi hareket ediyor ortaya çıkan duruma göre sondaj ve galerilerde gerekli değişiklikler yapılyordu.

MTA Genel Direktörü (MTA o tarihlerde Genel Direktörlük, Daire Başkanlıkları Şube Müdürlüğü, Birim Yöneticiliği de Servis Şefliği idi) sayın Doç. Dr. Sadrettin Alpan zaman zaman arazi kamplarını ziyaret eder, çalışanlarla görüşür, çalışanlardan çalışmalar hakkında bilgi alırdı. Aldığı bilgileri de arka cebinde taşıdığı bir not defterine kaydedirdi. Bir zaman sonra arazide veya merkezde yapılan proje toplantılarında aynı çalışma ile ilgili bilgi verilirken, verilen bilgiler arasında farklılıkları sorgular, nedenlerinin geçerli açıklanmasını isterdi.

O tarihlerde Elazığ yöresinde MTA'nın çok yoğun etüt ve sondajlı arama çalışmaları bulunmaktaydı. Sayın Alpan Elazığ yöresindeki arazi çalışmaları hakkında yerinde bilgi almak için yöreye geldiğinde yörede çalışanlar bilgi vermek üzere Hazar gölü kıyısında bulunan MTA etüt kampına çağırılmışlardı. Oldukça kalabalık bir MTA elaman grubu Sivrice kampında toplanmıştı. Açık havada göl manzaralı bir düzlükte kurulmuş olan masa kenarında Dr. Alpan ve beraberindeki Şube Müdürleri, Sevis Şefleri, elemanların verdikleri açıklamaları dinliyor, onlara sorular

soruyor, gördükleri eksikliklerin ve yanlışlıkların düzeltilmesi yönünde uyarılarda bulunuyorlardı.

Sıra Guleman çalışmalarına gelince ben yaptığımız harita üzerinde Kef kesiminde yaptığımız jeoloji etüdünü ve yapılmasını düşündüğümüz arama çalışmasını anlattım. Sayın Alpan bana, iyi güzel de buradan ne bekliyorsunuz diye bir soru sordu. Ben de kendilerine, kromit kütlelerinin bulunması beklenen kuşak bu bölge deyip harita üzerinde o kuşağı işaret ettim ve bu bölgede sıfır ile 600.000 ton arasında bir potansiyel bulunabileceğini düşünüyoruz diye cevap verdim. Peki, iyi çalışmışsınız devam edin dedi. Yukarıdaki bölümde de belirtildiği gibi daha sonra yaptığımız galerili ve sondajlı arama çalışmaları sonucunda işaret edilen kuşakta (Doğu Kef) 450.000 ton kromitit potansiyeli belirlemiş, daha sonraki arama çalışmaları içinde hedef kesim için arama çalışmaları önermiştik.

1982 yılında MTA olarak biz Guleman'dan çekildik. Guleman sahasının özelleştirilmesi gündeme geldi ve bizler Guleman'da yapılan çalışmaları pek takip edemedik.

Daha sonra Guleman sahası bir özel şirkete satıldı. 2008 yılında bir vesileyle sahaya yaptığımız bir teknik inceleme gezisi sırasında Doğu Kef'te önerilerimiz dikkate alınarak yapılmış arama çalışmaları sonrasında ortaya konmuş olan kromitit potansiyelinin bizim öngörülerimizin de ötesinde gelişme göstermiş olduğunu gördüm, büyük bir mutluluk duydum. Açılmış olan galerilere artık büyük kapasiteli kamyonlar girip çıkıyordu.

Kapın'de yer altı işletmesi, açık ocak işletmesine dönüştürülmüş oradaki cevher üretilmiş şimdi yerinde kocaman bir göl oluşmuştu.

Bizden sonra yapılmış olan arama ve işletme çalışmaları sonucunda bu kesimlerin topoğrafyası büyük ölçüde değişikliğe uğratılmıştı.

Gulemam krom arama projesi süresince farklı zamanlarda Amerika Jeoloji Kuruluşundan (U.S. Geological Survey) Dr.T.P.Thayer, Dr. Norman Page, Fransa'da Nancy üniversitesinden Prof. Dr. Thierry Juteau, Dr. Hubber Whitechurch, Dr. Rahgoshay, İstanbul Üniversitesinden Prof. Dr.Önder Öztunalı, Ortadoğu Teknik Üniversitesinden Prof. Dr Ayhan Erler, MTA'dan

Dr. Ramiz Özocak, Dr. Ünal Artan, Dr. Ömer Akıncı, Japon uzman Dr. Muzimato, Dr. Yılmaz Altun, Etibank Aramalar Dairesi Başkanı Gürsel Karaca sahayı ziyaret etmiş, biz çalışanlarla kıymetli görüş alış verişinde bulunmuşlardı. O dönemde yapılan bazı uluslararası toplantıların teknik gezi programlarına Guleman çalışmaları dâhil edilmiş ve gelen gruplara saha ve çalışmalar hakkında ayrıntılı bilgi verilmişti.

Çalışma sahamızı ziyaret eden MTA ve Etibank ilgilileriyle Ankara'da merkezde de çalışmalarımızla ilgili çok değerli tartışmalar yapılmış, çalışmaların planlanmasında, önerilerin geliştirilmesinde görüşlerden yararlanılmıştır

Evde dosyalarımı karıştırırken notlarım arasında Yücel Sümer'in seneler önce bana yazdığı bu küçük notu bulunca hatıralarım canlandı bu yazıyı yazmak istedim.

Şimdilerde de Guleman projesinde beraber çalıştığımız arkadaşlarla zaman zaman bir araya geldiğimizde sohbet sırasında o dönemde Guleman da yapılan çalışmalar, yaşanan hayal kırıklıkları, alınan olumlu sonuçlar, çalışanların fiziksel ve zihinsel olarak projeyi nasıl yaşadıkları, tatlı anılar o zamanki tazeliğiyle hatırlanıp anlatılmaktadır.

Bu yazı Guleman krom etütlerinin Kef-Kapın kesimi ile ilgili kısa bir hikâyesi. Bunun dışında Rut-Taşlıtepe kesiminde yapılan sondajlı ve galerili arama çalışmaları için ve beklide diğer projelerle ilgili başka bir veya birkaç yazı yazmak gerekecektir.

Yazıyı bir anı ile sonlandırmak istiyorum. Senesini şimdi pekiyi hatırlamıyorum ama 1980 veya 1981 yılı arazi mevsimi sonu olabilir. Ben mevsim sonunda beraber çalıştığımız arkadaşlardan bir hafta kadar önce Ankara ya dönmüştüm. Mevsim sonu kamp kapatma işlerini tamamlayan Yücel Sümer ve Yusuf Ziya Özkan bir hafta sonra Ankara'ya döner dönmez MTA da sabah ilk işleri benim odaya gelmek oldu. Hallerinde bir tedirginlik vardı. Hayrola demeye kalmadan anlatmaya başladılar Hani kampın yakınındaki köyden süt alıp kampta yoğurt falan yapıyordu ya ee, siz ayrıldıktan sonra süt getiren çocuk süt getirmez oldu. Birkaç gün sonra çocuğu Guleman yolunda gördüğümüzde jeepi durdurup niye süt getirmiyorsun diye sorduğumuzda çocuk o inek kuduzmuş öldü

dedi. Şaşırđık. Arkadaşlar bunu aktarınca ben de şaşırđım, şimdi ne yapacağız diye karşılıklı bakıştık.

Hemen arabaya binip doğruca Sıhhiyedeki Hıfısıha ya gittik. Bir grup doktor seminer odasındaymış, izin isteyip yanlarına gittik ve olayı anlattık. Bize alınan sütün kaynatıp yoğurt yapıldığını o nedenle korkulacak bir durum olmadığını belirttiler. Doktorlardan biri, hatta bize zaman zaman tetkik için kuduz hayvanların kesilmiş başları getirilir, biz tetkik için örnek aldıktan çalışma yaptıktan sonra o başları

burada pişirir yemeğimize koruz dedi. Biz epey rahatlamıştık ama ben şahsen epey bir zaman acaba diye endişe yaşadığımı hatırlıyorum.

Bu vesile ile MTA Maden Etüt Dairesinde Krom-Nikel-Kobalt Servisinde birlikte çalıştığımız ebediyete intikal etmiş değerli çalışma arkadaşlarım Bayazıt Erdem, Ali Cansız, Mahmut Balkaya, Turhan Seyrek, İhsan Boyalı, Yüksel Demirok, Hüseyin Ataç'ı, Etibank'tan Ferit Toktaş ve İbrahim Şenfilo'yu saygı ve rahmetle anıyorum.